

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45;
Correspondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Solda oficerilor.

Sibiu, 27 Maiu n.

E în regulă bună acum și chestia cu solda oficerilor, care amenințată cu criză și cu primejdie pe cei mai fricoși din sânul coaliției maghiare. Multele pertractări și capacități au dus la o perfectă înțelegere, și astfel e de nou delăturată primejdia, care de altcum nici n'a existat. Guvernele erau adecă de mult în curat, că urcarea soldei oficerilor din armata comună *trebuie* să se facă, dar cei dela noi nu prea voiau să înțeleagă pe acest *trebuie*, și așa au trebuit să fie spăriați cu *criza* ministerială. Și procedura s'a dovedit de practică și eficace și de astădată. Punem rămășag, că ea va mai fi aplicată, și încă cu același bun rezultat, și cu altă ocasiune, de ex., când va veni rândul ca și contingentul de recruți să fie urcat, fiindcă și aici *trebuie* să se facă urcarea.

Dar să vorbim despre solda oficerilor. În consiliul de miniștri, ținut Joi la Viena, sub prezidenția ministrului comun de externe, baronul *Aehrenthal*, s'a hotărât, ca urcarea soldei să se facă cu începere dela 1 Octomvrie anul curent. S'a acceptat deci punctul de vedere al guvernului unguresc, față de dorința ministrilor comuni, de externe și de războiu, de a se face urcarea cu începerea anului acestuia, adecă dela 1 Ianuarie 1908.

Al doilea punct de neînțelegere era terminul, când să fie convocate delegațiunile, pentru ca să voteze budgetul comun, în care e trecută acum și urcarea soldei oficerilor, respective suma trebuincioasă pentru acoperirea urcării. Și în privința aceasta înțelegere nu s'a putut face. Miniștrii comuni cereau, ca acum să fie convocate delegațiunile, în Iunie, iar ministrul-prezident ungar *Wekerle* era pentru convocarea lor la toamnă, în Octomvrie.

Fiindcă înțelegere nu s'a putut face, a rămas ca se decidă Maiestatea Sa, Monarhul, care s'a pronunțat pentru convocarea delegațiunilor — la toamnă. Va să zică, și în privința aceasta s'a întâmplat așa, cum voia guvernul unguresc.

Dat fiind însă, că ministrul comun de externe și cel de războiu făcuseră declarațiuni categorice în delegațiunea austriacă din urmă, că solda oficerilor va fi urcată negreșit în sesiunea din Maiu anul curent a delegațiunilor și încă cu începere din 1 Ianuarie 1908, în fața celorlalte trebuiau acum să tragă consecvențele. Și-au dat deci demisiunea amândoi, dar Maiestatea nu le-a primit-o, ci i-a poftit să rămână ambii la posturile lor.

Un autograf preainalt, publicat ieri, Marți, în foile oficiale, împărtășește domnilor miniștri comuni *Aehrenthal* și *Schönaich* aceasta dorință a Monarhului, care și exprimă totodată și față de primii sei miniștri *Beck* și *Wekerle* deplina mulțumită cu *felul* cum a fost rezolvată chestia urcării soldei oficerilor din armata comună austro-ungară.

Toate sunt deci în regulă, atât la Viena, cât mai ales în Budapesta, unde câțiva nemulțumiți din partidul kossuthist începuseră se face gură pe tema urcării soldei oficerilor, dar conferența partidului, ținută Sâmbăta sara, a aprobat toți pașii guvernului, întreprinși în chestia aceasta, a aprobat consentimentul guvernului dat la urcarea soldei ofițerilor din armata comună, precum și planul, de a urca și solda oficerilor dela honvezi, ceea ce se va și face, prin proiect separat de lege, în una din zilele proxime. Căci n'avem ce zice, în *votarea* sumelor, fie cât de mari, actuala majoritate parlamentară prestează mai mult decât toate celelalte din trecut. Să fie oare o presimțire, că și așa nu va mai avea multă vreme de — *votat*?...

„Metropolitul Ioan Meșianu“.

Articol din „Tribuna“.

Biserica ortodoxă română din Transilvania și Ungaria are o rară și frumoasă sărbătoare. Supremul ei șef, Metropolitul *Ioan Meșianu*, împlinește o vârstă patriarhală, optzeci de ani dela nașterea sa.

Din prilejul acesta, mâne Duminecă se vor celebra slujbe deosebite în toate bisericile din cele trei dieceze sufragane. Episcopul nostru, *Ioan I. Pap*, înconjurat de întreg clerul din Arad, a fost Joi, ziua exactă a aniversării, la mănăstirea Hodoș-Bodrog, celebrând acolo cu toată pompa bisericească ziua aniversară. Iar pentru mâne a lansat cerculare către toate parohiile, în care stabilește programul serbărilor și îngrijește, ca acestea se fie cât mai splendide, mai imposante. Direcțiunea seminarială a făcut zi de sărbătoare din aceasta zi, dând ferii elevilor.

Dieceza Aradului are doar cuvânt îndoit să serbeze. Jubilantul Metropolit a guvernat aproape un sfert de veac și ca episcop aceasta dieceză.

Sărbarea are un caracter mai mult bisericesc, dar la noi, unde biserica se confundă așa de mult cu întreaga noastră viață organică, astfel de sărbări nu rămân niciodată mărginite la anumite cadre.

O sărbătoare a bisericii este și a noastră, precum noi suntem fiii bisericii și ea mama noastră a tuturor. În cazul de față nici nu eră vre-un motiv, ca să nu fie, dimpotrivă, erau multe, ca din sărbătoarea aceasta a bisericii să se facă și o sărbătoare națională. Prilejul este așa de frumos și capul actual al bisericii ortodoxe este vrednic de acestea sărbări, nu numai ca Metropolit, ca șef al bisericii, ci și ca om în toate privințele.

Metropolitul *Ioan Meșianu* este un bărbat de croială fără îndoială

extraordinară. Natura l-a creat om întreg, i-a dat și fizic necesar, pentru energiile extraordinare ce a sădit într'ânsul. Aceasta îi explică repede urcare a scării hierarhice pe care o suie cu pași siguri până sus, la cea din urmă treaptă, unde poate între noi ajunge vre-un muritor.

Privindu-l în toate fazele vieții, pretutindenea aflăm aceste două însușiri: hărnicia și puterea sa uriașă de muncă, călăuzindu-l fără întrerupere. Ar fi destul de ex. a i-se scrie rodnică-i activitate de episcop din dieceza Aradului, pentru a i-se consacra o pagină dintre cele mai frumoase din istoria vieții noastre bisericești.

Nu credem însă că Metropolitul *Meșianu* să se mulțamească numai cu acest rol. Nu de aceea a părăsit el Aradul, unde muncise și crease atâta, unde se simțea bine și unde îi eră mai mult ca ori unde asigurată tihna bătrânețelor, când omul caută această tihnă, ca să doarmă pe laurii câștigați în Arad.

Nu. Metropolitul *Meșianu* la vârsta de 71 ani nu caută tihna, ci mergea sus, la culme, de unde dominezi tot orizontul, dacă ochiul tău are nevoie de a privi, de unde însă te ferești dacă ești fricos de fulgere și trăsnete, cari acolo mai ales se descarcă.

Iată de ce sunt îndreptățite cele mai mari nădejdi ce biserica și neamul leagă încă de acum înainte de Metropolitul *Meșianu*. Trăim vremuri extrem de grele și pentru ca să ieșim cu bine din ele, ne trebuie cărmași extraordinari. Ni-ar trebui un al doilea *Saguna*, ca să străbatem norocos urgia acestor vremuri.

Insemna-va istoria, de un noroc ori măcar de un bine mai mic, că în aceste vremuri grele a stat în fruntea bisericii, — aceasta este problema grea dar foarte frumoasă a restului de viață a Metropolitului *Meșianu*.

FOIȘOARĂ.

Datorința.

— Poveste. —
(Urmare.)

Baba Anghelina, — pentru-că așa se chemă, — ridică capul în sus, puse palma deschisă deasupra ochilor, ca să le țină umbră, și se uită drept în fața oaspeților ei de noapte. Nu-i cunosc. Nu erau dintre mușterii ei, îndatinați să-i ceară sfatul.

Susana se apropie de ea și-i spuse așa: „Uite ce vreau eu. Sbărciturile acestea de pe față să nu le mai am. Fă să piară“. Și-i arată babei cu degetuțul ei cel mic creștele de pe față.

Baba puse ochelarii pe nas, să uită lung la sbărcituri, se uită în față, la ochii Susanei, și nu zise alta, decât numai „Hm!“

— „Vai, da urâtă ești tu babo.“ îi zise acum ei Susana, care avu ocașiune să o vadă bine de tot.

— „Nu-s mai urâtă decum vei fi tu odată“, răspuse baba, cu tact și cuminenie. Se sculă apoi de pe scaun și căută

ceva pe poliță, unde-și avea baba magazinul de victuale. Era o jumătate de pâne neagră și uscată. Baba o luă în mână. Tăie o bucăciocă mică din ea și o întinse Susanei, zicându-i numai atâta: „Na!“

- „Ce să fac cu ea?“
- „S'o mănânci!“
- „Și ajută?“
- „Cum să nu ajute?“

Susana duse pânea la gură și-și împănă dinții în ea. Iute însă o aruncă tocmăi sub patul babei.

— „Vai, ce amară e! Și e tare și uscată. N'o pot mânca!“

— „Dar *trebuie* să mănânci în fiecare zi câte o feliuță, dacă vrei să fii earăși frumoasă!“

Susana începu să o roage, să o desmerde, să se lingășcă pe lângă babă, ca o pisică, cum era îndatinată să facă acasă, când voia ca ceva să se întâmple după dorința ei, dar înzadar, baba îi spunea, că alt leac nu poate să-i dea, fiindcă alt leac nu există.

— „Ești o fată nebună dacă nu vrei să ascuți“, — îi zise baba mănioasă. Dar se mânia și Susana. „Ean ascultă babo! Dacă nu poți să-mi ajuti, apoi cel puțin nu mă înfruntă, că nu pentru aceea am

venit la tine, hărco, urăto, schidoalo, vrăjitoare!“... Dar când le spunea acestea, eră și eșită pe ușă afară Susana. Corbul strigă într'una în urma ei „gască proastă, gască proastă“, iar baba râdea în casă de se prăpădea. Ioana iarăși eră moartă de frică, că oare acum ce să va întâmplă cu ea acasă? Încercarea de a ajuta domnișoarei n'a isbutit și domnișoara a amenințat-o rău pentru cazul acesta.

Trecuse un an. Susana era mai desperată cu mult decât mai nainte, ear bătrâna Ioana avea zile amare. Nu făcea alta Susana ziua întreagă, decât seșea întinsă pe sofă și se privea în oglindă, ca să vadă dacă-i trec încrețiturile de pe față. Dar de unde! Ele se făceau tot mai lungi și mai pronunțate. „Am să fug în lume“, — zise ea într'o zi, trântind oglinda de pământ. Zis și făcut. Pentru că într'o bună dimineață Susana nu mai eră. Pierise. Într'un frumos costum de vânătoare, care o prindea foarte bine, cu o pălărie de catifea pe cap, și cu un ghiozdan de piele galbină, bine umplut cu bani de toată mărimea, domnișoara a luat-o la sănătoasă, în lumea largă. Doară se va găsi cineva să-i îndrepte fața?

Și-a cumpărat în orașul cel mai apropiat o trăsură mică, cu un cal mic, și așa a plecat în lume, firește, plătind bine pe unde ajungea. Dar tot luând din ghiozdan și ne mai punând ceva la loc, ghiozdanul s'a golit și deodată se vede Susana fără bani. A vândut calul și trasura, și s'au dus și banii ce i-a primit în schimbul lor, iar Susana se află acum pe stradă. Situație nouă pentru ea, în care nu se mai aflase. Ce să facă acum? Ei, va merge pe picioare și ea, cum merge altă lume. Și a plecat pe picioare. Trei ceasuri a mers într'una, dar începuseră picioarele să-i ardă ca focul. S'a pus jos pe iarbă, să odihnească, și era aproape să o năpădească plânsul de durere și de năcas. În apropiere auzi însă un cântec vesel de lume. Se sculă și merse în direcția de unde venea cântecul. La umbra unui fag mare găsi un călător tinăr, frumos la față, cu părul mare și creț, cu ochi răzători. Din gura lui eșiau tonurile melodioase. Era trântit a lene, cu spatele proptite de trupuina fagului. Susana se opri în fața lui și-l măsură lung cu privirea. Tinărul își întrerupse cântarea și se uită și el la Susana.

(Va urma.)

Noi, o mărturisim cu francheță, suntem cu toată încrederea în cârmaciul de azi al bisericii ortodoxe. Am fost aceia, cari l-am combătut mai mult, l-am combătut pe vremuri chiar cu asprime, aveam și atunci însă convingerea, că dacă în Metropolitul *Mețianu* vor amuți odată patimile, nedeslăpate de orice fire omenească, ceea ce ar rămâne, ar fi foarte prețios întrânsul. Metropolitul *Mețianu* privește azi din culmea celor 80 de ani și a poziției sale asupra lucrurilor omenești. Mărire, vanitate, bogăție, ambiție, cu un cuvânt, toate deșertăciunile îi sunt așternute la picioare. Tot a căpătat ce a putut da soarta, ceea ce îi mai lipsește trebuie să-și câștige singur: *binemeritarea dela istorie*. Soarta l-a favorizat și aci, i-a dat condițiunea pentru a și-o putea câștiga: *sănătatea și forța*.

Indeosebi în direcție morală așteaptă acum mult neamul dela dânsul. A strâns multe bunuri materiale, a fost un chivernisitor bun, vor rămâne multe instituții, fundațiuni, după dânsul, totuș ca unul dintre cele mai frumoase acte ale vieții sale va fi amintită *apărarea bărbătească ce acum vre-o trei ani a ținut-o în Budapesta, cu ocazia unei anchete școlare, când asemenea unui Șaguna, a unui Inocențiu Klein, a sărit întru apărarea școlii naționale*.

A fost atât de înălțătoare purtarea sa de atunci, încât în momentele acelea trebuia să-și iertăm toate ce ni-a făcut să-l criticăm, ori să-l muștrăm vreodată. Atunci am zis: judecata asupra Metropolitului *Mețianu* nu e încă definitivă, ceea ce va face ca Metropolit, aceea îi va rămâne caracteristica adevărată a personalității lui.

Pentru că suntem convinși, că păstoria I. P. S. Sale este spre binele bisericii și a neamului, sărbătorim și noi din toată inima ziua aceasta și îi aducem și noi prinosul nostru de fiască stimă și venerație. Dăruiască-i cerul încă mulți ani de sănătate deplină și facă Providența, ca atunci, când îl va chema la sine, să-și fi terminat misiunea pe deplin, ca istoria să-l poată număra între aceia, cărora îi se închină cu recunoștință posteritatea.

Intru mulți ani Stăpâne!

Răspuns

la articolele din „Drapelul”, intitulate „Organul Asociațiunei”.*

II.

După lămuririle date aș fi putut termina, dacă autorul combinațiilor din „Drapelul” n'ar fi venit cu o vădită rea voință se atribuie redactorului revistei „Țara Noastră”, că ar fi avut favoruri materiale pe urma acestei reviste. Aceasta însă este un neadevăr, căci dinpotrivă, redactorul Goga, prin dese procese a avut pagube însemnate materiale, pe cari nu le-a putut acoperi nici prin sumele colectate de el pentru revistă.

Cifrele de jos vor arăta starea lucrului — și aceste sunt examinate cu documente și aflate în ordine de comitetul central — anume:

1. Tipariul	5702-74 cor.
2. Expediția	2775-50 „
3. Clisee	852 „
4. Colaborare și administrație	1598-10 „
5. Cheltuieli extraordinare de administrație	269-27 „
Total	10.471-13 cor.

Pentru colaborare și administrare s'a dat deci 1598 cor. și 10 fileri, cari parte mare s'au plătit administratorului permanent, absolut necesar la o gazetă săptămânală și numai un mic rest câtorva colaboratori externi.

Se vede deci departe, cât de neadevărată e aserțiunea, că dl Goga ar fi avut favoruri materiale dela foaia Asociațiunei.

Față cu spesele de 10.352-10, au intrat pentru revistă 8.896-52 cor. — deci

*) Întârziat din lipsă de loc.

Red.

la finea anului 1907 — s'a declarat un deficit de 1455-61 cor., care va afla acoperire din pretenziile active de încasat de 1592 cor., — pretenzii, cari parte mare s'au încasat la cassa Asociațiunei, prin casariul acesteia — și cari sunt aproape toate încasabile — și cătră aceștia au mai rămas 69 exemplare complete, cari s'au încorporat la biblioteca Asociațiunei. Acest deficit s'a anticipat din cuota destinată pentru sprijinirea publicațiilor culturale și să restituie din încasările ce se fac dela restanțieri, cari sunt sigure, mai ales fiindcă între restanțieri au rămas multe despărțăminte și institute de credit, cari poate numai din întrelăsări n'au achitat costul abonamentului pe anul 1907. Această întrelăsare doar e cunoscută tuturor gazetarilor nostri, și ea este plângerea generală a tuturor editorilor de ziare, numai domnii dela „Drapelul” să nu o cunoască — abia credem.

Comitetul central din capul locului a fost în clar, că întreprinderea aceasta n'are să aducă foloase materiale, deoarece încă în ședința din 15 Decembrie 1906 a prevăzut că va fi ceva deficit, cum reiese și din preliminarul acesta:

Spese:	
a. Tipariul	5024— cor.
b. Expediție	4299-20 „
c. Clisee	510 — „
d. Colaborare	2600 — „
e. Administrație	1440 — „
f. Cheltuieli extraordinare	500 — „
Total	14.383-20 cor.

Venite:	
1. Abonamente	12.000— cor.
2. Dela Asociațiune	1.600 — „
Total	13.600— cor.
Deficit	782-80 cor.

De fapt a costat Revista 10.352-13 cor. și a intrat:

a) Din abonamente	5.796-52 cor.
b) Dela Asociațiune	1.600 — „
c) Din alte izvoare	1.500 — „
Total	8.896-52 cor.
Deficit	1455-61 cor.

Peste 1000 exemplare s'au trimis la preoți și învățători din părțile Maramurșului, Bihorului și Sătmărilor timp de 3/4 de an și numai în al 4-lea pătrar s'a sistat, iar însași foaia s'a tipărit Nrii 1-6 în 6000 exemplare, apoi în 5000, 2400, și în urmă în număr de 1800 exemplare, dintre cari 60 exemplare s'au dat în tot decursul anului la țărani din diferite părți gratuit, și 89 exemplare asemenea gratuit la instituțiuni și societăți.

Dacă domnii dela „Drapelul” ar fi știut acestea — ori și-ar fi luat informații — de bună seamă, că nu ar fi tras în noroiu pe redactorul revistei, ci din contră, ar fi apreciat cu mai multă bunăvoință lucrarea lui desinteresată și împreună cu munca cinstită, și cu cheltuieli și perderi materiale.

Dar asta tot ar fi fost interesant, dacă scriitorul dela „Drapelul” ar fi făcut o comparație între retribuție pentru redactarea și colaborarea la apărata Transilvania și între absoluta lipsă de retribuție a secretarului actual, care cu o leafă considerabil redusă și cu cheltuieli particulare a susținut revista „Țara Noastră”, și iarăși din o ambiție nobilă nu o a lăsat în ghiarele periei, ci a continuat să o scoată ca proprietar și pe 1908 cu risc și mai mare ca în 1907, punând cauză presorisă — ajutat iarăși de 2-3 prietini desinteresați — cari fac și tac, când e vorba de a da sprijinul lor unei întreprinderi folositoare și necesară pentru cultura poporului nostru.

Eu nu cred, că proprietarul revistei, nu o ar da bucuros ori cui, — și azi și mâine — și mai ales la finea anului, după încheierea socotelilor și după terminarea proceselor, puse deja în curgere.

Poftiți dlor și vă faceți ofertul, și să vedem, care veți ști înlocul pe dnul Goga!!

Nu pot lăsa fără observare accentele de ironie, cari lovesc în așa zisa *eră nouă*. Da „*eră nouă*”. Asociațiunea trebuie să se apropie de popor. Dacă nu s'a putut prin revista „Țara Noastră” stănjinită de vis-major, în urma căreia comitetul central s'a văzut necesitat a părăsi ideea scoaterii unui organ periodic pentru popor, această *eră nouă* se va duce mai departe prin Biblioteca populară a Asociațiunei, care va fi de aci înainte punctul de forță.

În privința aceasta comitetul central în ședința dela 29 Februarie a. c. sub punctul 40 a luat hotărâri de o deosebită importanță, și anume, i s'a dat secretarului literar voie, la cererea proprie, să tipărească pentru bibliotecile populare, următoarele broșuri:

II. Chendi: Din vechii poeți (Antologie cu o introducere); C. Negruzzi (Scri-

eri alese cu o introducere); V. Alexandri (Scrieri alese cu o introducere); Dascălii nostri (o serie de mari dascăli ardeleni); Manual de literatură română. Dr. I. Borcia: Teatrul pentru popor. Oct. Goga: Balade populare alese (cu o introducere); Povești alese; Din scrierile lui Anton Pann (cu o introducere); Cântec de haiducie (cu o introducere); Texte vechi (Spicuri din cronici și cărțile bisericești). Oct. Goga și I. Lupaș: O seamă de cuvinte (mai multe articole pentru popor). T. Simtion: Scrieri cătră țărani.

La aceste se adaugă următoarele broșuri cenzurate de secțiunile științifice-literare: I. Lăpădatu: Bănoile și poporul. I. F. Negruțiu: Nutrețul măiestrit. I. Pop Reteganul: Povești din popor.

Evident, că oamenii nostri se călușesc vecinic de preocupări personale și caută să lovească fără nici un rost.

A venit abia de 2 ani în mijlocul nostru dl Octavian Goga, cu o leafă redusă și cu pretenzii mai neînsemnate ca ale fostului secretar, muncește neconținut, încât e stănjinit și în puțința de a se dedica cu desăvârșire preocupărilor literare, cu cari ne face cea mai mare cinste, și noi n'avem altceva mai bun de făcut, decât să îl lovim cu bănueli urâte. Nu m'aș mira, dacă acest scriitor și poet iubitor al nostru, apreciat de toată lumea românească, sătul de atâtea mizerii și fleacuri, provenite dela oameni mici, ne-ar părăsi și s'ar duce, ca toți cei mai buni ai nostri, acolo unde e prețuit și unde nu e sililit să asculte lecții ca ale autorului dela „Drapelul”.

Altcum confrății dela Lugoj, cari mai anii trecuți au negles „Despărțământul Asociațiunei”, au mai puțin cuvânt să facă altora imputări și să-i acuze că nu lucră și nu-și fac datoriința.

Cu acestea am încheiat.

Nicolae Ivan
membru în comitetul central
al Asociațiunei.

Programa

examenelor publice la finea anului școlar 1907/8 în seminarul pedagogic-teologic „Andreian” al arhidiecezei ortodoxe române transilvane.

Secțiunea teologică.

17 *Maini*: a. m. Pastorală și Liturgică (curs. III) prof. Dr. E. Roșca; d. a. Isagogia (curs. I.) prof. Dr. A. Crăciunescu.

19 *Maini*: a. m. Dreptul canonic (curs. III.) prof. Dr. E. Roșca, Introducerea în teologie (curs. I.) prof. Dr. A. Crăciunescu; d. a. Omiletică (curs. II. și III.) prof. Dr. A. Crăciunescu.

20 *Maini*: a. m. Didactica (curs. II.) prof. Dr. P. Șpan; d. a. Apologetica (curs. I.) prof. Dr. N. Bălan.

23 *Maini*: a. m. Istoria bisericească (curs. I.) prof. Dr. A. Crăciunescu; d. a. Economia (curs. III.) prof. D. Comșa.

24 *Maini*: a. m. Pedagogia (curs. III) prof. Dr. P. Șpan; Limba și lit. română (curs. I.) V. Stan.

26 *Maini*: a. m. Dogmatică (curs. II.) prof. Dr. N. Bălan; d. a. Muzica vocală (curs. III.) T. Popovici.

27 *Maini*: a. m. Psihologia (curs. I.) Dr. P. Șpan; d. a. Esegeza Arheologia biblică (cursul I.) Dr. A. Crăciunescu.

28 *Maini*: a. m. Morala (curs. II.) Dr. N. Bălan; d. a. Esegeza (c. II.) Dr. A. Crăciunescu.

29 *Maini*: a. m. Istoria bisericii ortodoxe rom. din Transilvania și Ungaria (curs. II. și III.) Dr. Ioan Lupaș; d. a. Cântări bisericești (c. III.) D. Cunțan.

Secțiunea pedagogică.

17 *Maini*: a. m. Limba română (curs. II.) V. Stan; d. a. Limba română (curs. I.) Dr. I. Lupaș.

19 *Maini*: a. m. Limba maghiară (curs. I.) V. Stan; d. a. Limba maghiară (curs. III.) Dr. I. Lupaș.

20 *Maini*: a. m. Didactica (curs. II.) Dr. P. Șpan; Religiunea (curs. I.) V. Stan; d. a. Istoria pedagogiei (curs. III.) Dr. P. Șpan; Botanica (curs. II.) A. Bratu.

23 *Maini*: a. m. Istoria universală (curs. I.) Dr. I. Lupaș; d. a.

Economia (curs. III.) Dum. Comșa; Limba maghiară (curs. II.) Dr. Ioan Lupaș.

24 *Maini*: a. m. Pedagogia (c. III.) Dr. P. Șpan; Aritmetica și geometria (curs. I.) D. Comșa; d. a. Istoria universală (curs. II.) Dr. Ioan Lupaș; Botanica (curs. I.) A. Bratu.

26 *Maini*: a. m. Religiunea (c. III.) V. Stan; Aritmetica și geometria (curs. II.) D. Comșa; d. a. Muzica vocală (curs. III.) T. Popovici; Gimnastica (curs. I, II. și III.) Dr. P. Șpan.

27 *Maini*: a. m. Psihologia (curs. I.) Dr. P. Șpan; Mineralogia (curs. III.) A. Bratu; d. a. Limba română (curs. III.) V. Stan.

28 *Maini*: a. m. Geografia (curs. I.) D. Comșa; Religiunea (curs. II.) Dr. A. Crăciunescu; d. a. Fizica și Chemia (curs. III.) D. Comșa.

29 *Maini*: a. m. Geografia (curs. I.) D. Comșa; d. a. Cântări bisericești (curs. III.) D. Cunțan.

30 *Maini*: Conferență.

31 *Maini*: Serviciul divin și încheierea festivă a anului școlar 1907/8.

Estradarea testimoniilor și a ab-solutoriorilor.

Din conferența corpului profesoral seminarial ținută în Nagyszeben (Sibiu) la 29 Aprilie 1908.

Dela conferențele învățătoarești.

Cuvânt de deschidere, ținut la conferența învățătorilor în Abrud, la 17 Aprilie 1908, de Dr. I. Radu.

Domnilor învățători! Intruniți în această conferență, ca unii cari avem cea mai însemnată misiune în viața poporului nostru, suntem datori a chibzui toate căile, pe cari umblând, munca noastră să aducă roade îmbelșugate și să ne dăm seama de toate pedecile ce ne stau în cale.

Una din pedecile, pentru cari școala nu-și poate ajunge țânta de a da oameni cu moravuri bune și luminați, este slăbirea simțului religios, boala grea, de care suferă veacul nostru.

După epoca persecuțiilor religioase, omenirea a căzut în păcatul opus, al toleranței extreme, al interconfesionalismului și al lipsei de orice religiozitate.

Religia, dupăcum arată însuși cuvântul (religare), este legarea omului cu Dumnezeu, sub care înțelegem întruparea înțelepciunii și bunătații supreme. Simțământul existenței unei puteri supraomenești s'a născut deodată cu omenirea, manifestându-se sub diverse forme, după gradul de cultură al oamenilor. Simțul religiosității îl moștenim în forma unui instinct dela părinții nostri. În surisul, în privirea unui copil totdeauna e ceva ingereșc, ceva ce parecă a adus de curând cu sine din cer. (Dapanloup). Ca oricare din aptitudinile inerente firei c-menești, și aptitudinea aceasta are lipsă de îngrijire, de cultivare rațională, pentru ca omul să ajungă ființă cu adevărat superioară.

Basaiți pe doctrinele, rău înțelese, ale unor filosofi de mână a doua și a treia, niște apostoli mincinoși au sădit pe început în sufletele multor nepricepătoare avertisoare față de conducătorii bisericești, și în urmă chiar față de învățătorii ei, susținând, că pentru îndestularea omului e de ajuns cunoașterea științei naturii și ținerea unui moral, prescrip de legi omenești, iar dincolo de mormânt e chaos și nimic. În chipul acesta cultivarea simțului religios în inimile fragede ale tinerimei a căzut până acolo, încât există școale, în cari studiul religiei nu e obligat, ba s'au format chiar societăți, a căror țântă e propagarea neconfesionalismului.

Educațiunea morală însă, fără cea religioasă e stearpă. Educațiunea morală se bazează pe exemple, imitând în mod mecanic, pe când influința religiei e de ordine spirituală, întrucât tinărul se dedă la viața morală, ocrotit sub aripile unui spirit mai înalt. Exemplele au influință, nu numai înălțătoare, dar și înjositoare, îndemnând la rău, ca și la bine, pe când îndemnul unei ființe, care intrupează perfecțiunea, nu poate fi decât înălțător. Exemplele esecitează influință fragmentară asupra obiceiurilor noastre, pe când îndemnul, inspirarea unei ființe mai înalte se revărsă asupra întreg sufletului nostru. În societatea părinților și a instructorilor,

după ale căror exemple își formează tinărul creșterea morală, poate fi om de ordine și cumpătat fără a înceta de a fi egoist și iritabil, pe când dacă sufletul lui e în legătură intimă cu un spirit mai înalt, de sublimitatea căruia e adânc pătruns, atunci nu se va mulțumi numai cu imitarea, ci toate acțiunile lui vor sta sub influința iresistibilă a acestui spirit (Comp.: Martineau, Studiul religiunii, tom. II.)

De altă parte, moralul simplu fără religiozitate, ori de câteori ne împlinim o datorință, totdeauna ne pune în vedere o contravaloare: îndestulare, măgulire proprie, precum și stima oamenilor — și astfel ajungem a ne face ca un fel de barometru al faptelor noastre bune. Dar oricât de frumoasă și bună să fie o faptă, îndatăce apare, că cel ce o face ține samă de ea, are ceva respingător. Intocmai ca și purtarea parvenitului, care în toate mișcărilor vrea să arete, cât e el de bogat. Măgulirea proprie și îndestularea cu faptele sale și în privința morală, ca și cea intelectuală, e o pedecă a progresului, căci dupăcum omul, care a ajuns pe treapta cea mai înaltă a științei, vede mai bine cât e de vast oceanul celor ce trebuiesc învățate, tocmai așa și omul, care a ajuns la un grad de cultură morală, om cu credință în Dumnezeu fiind, numai atunci vede, cât de departe stă el de perfecțiunea dumnezeiască. În scurt, omul adevărat religios, având ca ideal și razim o ființă supremă, își face datorința pe pământ, nu pentru răsplată, ci pentruca să împlinească voia lui Dumnezeu. (Comp.: Felméri L., Manual de pedagogie).

Dar educațiunea pretinsă morală din ziua de azi și lipsită cu totul de simțul religiosității, precum zilnic vedem, duce la aberațiile cele mai mari. Îndestularea poftelor trupesti, în baza unei astfel de educațiuni, apare ca ceva iertat, ca ceva natural, și părinți cu pretenții de cultură își duc copiii minori la spectacole obscene, iar în tinerețea de amândouă sexele, adese e luat în răș acela, pe care se vede semne de pudicitie. Căsătoria, această sfântă taină, se începe cu un târg și se încheie cu un contract, ca orice afacere. Traiul comod și îndestularea tuturor poftelor par a fi ținta cea mai înaltă a celor mai mulți tineri, cu astfel de creștere. Și fiindcă un trai luxurios e posibil numai ai bani mulți, asistăm la spectacolul celei mai nebune goane după bani. Până și în societatea noastră, până ieri alaltăieri cu bunele obiceiuri patriarhale, s'a învânat în mod îngrijitor cultul banului. Pentru a ajunge la bani, fie laic, fie slujitor al altarului, adeseori se folosește de mijloace păgânești. Se calcă în picioare legăturile sfinte: ale cuvântului dat, ale prieteniei și chiar ale sângelui. Oameni cu înalte studii și de ceva foarte natural exploatarea cât mai intensivă a simțurilor lor în toate direcțiile, numai să adune banul, fie chiar cu nimicirea în masă a deaproapelui. Cel avut, de-ar fi cât de mediu, ori chiar născut ca moral și intelect, se bucură de vază și considerație. E notoric mai ales în părțile miniere, că oameni, cunoscuți ca necapabili de nici o carieră, după ce s'au îmbogățit prin gozăr, adică prin găzduirea loturilor de aur, au ajuns a fi luați în mare cinste, puși în corporațiuni onorifice și bucurându-se de întimitatea unor conducători de instituții culturale. Dacă mai dă, după chipul fărâșelului din sf. scriptură, un ban-doi pentru vre-un scop cultural, atunci nu numai că-i uităm tot trecutul, dar deadreptul îl premărim și-l proclamăm de stăpân, pe care se razimă cutare așezământ cultural.

Pe dreptul s'a zis, că cu toate aparențele culturale, suntem astăzi în multe privințe mai păgâni decât pe vremea venirii Mântuitorului.

Oricât de mulți bani însă și de multă avere și-ar aduna omul modern, care nu dă nimic pe curățenia sufletului și nu crede în viața de veci, nu poate fi mulțumit nici în lumea aceasta. Goana înfrigurată după bani și îndestularea tuturor poftelor îi istovește puterile și neavând o țintă mai înaltă, un ideal curat, nu mai simte nici o bucurie, nu-l mai desfătează nici frumsețile artei, nici ale naturii, se satură de toate, până chiar și de viață.

Din halul acesta numai întoarcerea la învățăturile curate evanghelice ne poate mântui. Și puțința și datorința acestei întoarceri la izvorul cel curat o avem în linia întâi noi, învățătorii neamului. Pentru că drept s'o spunem, halul de care pomănim mai sus, vine mai ales din cultivarea neîndestulătoare a simțului religios, atât în școalele primare, cât și în cele secundare. E notoric, că chiar din sătenii mai tineri, cari știu carte, puțin și vedeau cu vre-o carte de rugăciune, — de cumva nu aspirează la postul de cantor, în schimb însă, când se duc la oraș, vor ști să cheltuiască și să petreacă ca domnii.

Simțul religios, deși puternic înrădăcinat în inima băiatului, dacă nu va fi cultivat cu toată sârguința, se vestezește. Pentru întărirea lui nu e de ajuns învățarea de rost a câtorva rugăciuni, bovisarea fără rost a istoriei biblice și a catechismului, ci se cere dela învățător mai mult decât dela oricine, ceea ce atât de sugestiv descrie maestrul scrisului românesc, d. I. Slavici, sub practica religioasă. Simțul religios, cum zice Froebel, se începe cu primul suris între mamă și micuțul ei și merge crescând în cercul familiei. Prin atențiunea, grija și dragostea, cu care e încurajat băiatul de ai casei, cu toată ușurința vine la gândul iubirii și purtării de grijă a unui tată ceresc. Și n'avem decât, pe măsura ce i-se desvâltă priceperea, să întărim acest simț prin o conducere potrivită, dar mai ales prin exemple. Cum se va întări însă acest simț atunci, când învățătorul însuși nu e pătruns de el și în loc de însușire și dragoste nețărnută, trăsurile caracteristice ale învățăturii Domnului Cristos, școlarul va vedea, că învățătorul una zice și alta gândește și face? Adevărați creștini și oameni adevărați vom putea crește numai atunci, dacă noi învățătorii vom trăi o viață cu adevărat creștinească. Băiatul, dat îngrijirii noastre, să vadă în noi pe urmași apostolilor. Soarele adevăratei creșteri și cheia educației e dragostea și aceasta e și sufletul învățătorului Mântuitorului. Și precum soarele, când se întuneacă, dă mană roditoare, așa trebuie să se dedeă și școlarul a vedea în fața, uneori întuneacă a învățătorului său, grija pentru binele și fericirea școlarilor săi. Chiar și atunci, când se va vedea silit să aplice pedepse ceva mai aspre, băiatul, mai târziu, trebuie să simtă, că și pe învățător l-a durat.

Centrul educației religioase e rugăciunea, adică înălțarea sufletului și a tuturor cugetelor noastre către acela, care e izvorul perfecțiunii. Deci atunci, când nu simțim numai, ci ne rugăm cu adevărat, ne desbrăcăm de toată ființa noastră pământească și, pătrunși de strălucirea cerească, parcă ne simțim ridicai la treptele tronului dumnezeesc. În rugăciune e nu numai o ușurare a sufletului nostru, dar și o înaltă plăcere și poezia cea mai curată. Și în loc de aceasta, ce auzim adeseori, trecând pe lângă o școală pe vremea când e să se ducă școlarii acasă? Auzim textul unei rugăciuni, zisă cu mare grabă și cu gândul de a ieși care de care mai iute din școală. Iar pe țărâranul nostru îl vezi zicând „Tatăl nostru“, pe când se spală și se îmbracă și adeseori întrerupând, ca să arunce o vorbă aspră unui argat.

Partea întregitoare, cea mai însemnată a rugăciunii, e cântarea. O cântare frumoasă în cor leagă cu nețărnută putere inimile fragede ale tinerimei și le duce pe aripile sale. Intr-o bună cântare religioasă pare că plutește sufletul nostru, ca într'un noian de lumină cerească. Un fior și un murmur de slavă iese involuntar din piepturile credincioșilor noștri după ascultarea unei cântări frumoase în biserică. Și dacă judecăm bine, vedem că are multă dreptate săteanul nostru, când dintre doi competenți la postul de învățător alege pe acela, care a cântat mai bine la strună. Dar ce putem zice despre acel învățător modern, care nu vrea să cânte în biserică, decât numai dacă i-se dă plată de cantor și nu cântă cu școlarii în biserică, ci de multeori abia apucă Sâmbăta seara, ca să se ducă din comună? Ba unii învățători ar voi, ca studiul religiunii, care trebuie să fie focalul celorlalte studii, să-l dea catechetului, preotului, lipsindu-se astfel de forța cea mai mare, cu care poate câștiga și formă inimile școlarilor săi?...

Deci rugăciuni scurte, dar zise din toată inima, cântări potrivite, în școală și biserică, texte biblice, explicate cu toată însușirea, lectură moral-religioasă, și mai pe sus de toate blândețea, dragostea, devotamentul și spiritul de jertfă al învățătorului. Iată mijloacele pentru întărirea simțului religios și pentru educațiunea adevărată. Explicări de dogme și încercări de deducții și documentări numai slăbi pot simțul de religiozitate. Atribuțiile lui Dumnezeu nu se pot ajunge și discută cu mintea omenească. Ni deajuns, că vedem creațiunile lui și vedem manifestându-se viețile urzite de el, pentru a fi pătrunși de existența lui. Nici electricitatea, căldura, ori lumina, etc. în esență lor nu le cunoaștem, dar văzând minunatele mașini, purtate de electricitate, cine trage la îndoială existența ei?

În poporul nostru până acum e adânc înrădăcinată credința în Dumnezeu și unul născut fiul său, dar umblând prin America, iar muntenii cutreerând țara cu negoțul lor, vin în atingere cu tot felul de oameni: socialiști, nazarineni ș. a. și așa sunt puși la grele ispite.

Și dacă simțul religios e încă viu în poporul nostru, încât pe dreptul el confundă noțiunea de confesiune cu cea de naționalitate, aceasta o datorim preoților și învățătorilor noștri celor buni, cari știu puțină carte, dar aveau credință tare, ca granitul.

Numai urmând și noi acestor apostoli ne vom învrednici de numele de dascăl, cântat atât de duos de poetul Goga:

... Simt plutind prin fumul de tămâie
Sfîntenia cântării preacurate,
Ce-a rumenit o lume cu senina
Cucernicie a vremilor uitate.
Și 'n ochii tăi văd strălucind schinteia
Din focul mare-al dragostei de lege,
Ce prin potopul veacurilor negre
Ne-a luminat cărările pribegie.

În nădejdea aceasta, salutându-vă, dlor învățători, deschid ședința.

NOUȚĂȚI.

Personal. Preasfințitul Domn episcop al Aradului *Ioan I. Papp* a sosit Duminecă seara la orele 8 și un sfert în Sibiu, însoțit de Preacuvioșia Sa, domnul Arhimandrit *Augustin Hamzea*. A venit la Sibiu, pentruca să felicite și în persoană pe I. P. S. Sa, Arhiepiscopul și Metropolitul nostru *Ioan*, din prilejul împlinirii anului 80-lea al etății. Înaltpreasfinția Sa a dat Luni masă mare în onoarea oaspeților sei, invitând la masă pe toți domnii asesori consistoriali din Sibiu. Marți dimineața la orele 7 și jumătate Preasfințitul domn Episcop al Aradului *Ioan I. Papp* s'a reîntors la reședința sa din Arad, însoțit de Arhimandritul *Hamzea*.

Omaginul generalilor. Duminecă în 31 Maiu se vor prezenta în fața Majestății Sale toți generalii armatei austro-ungare, activi și pensionați, pentru ai aduce omagii din prilejul jubileului de 60 de ani de domnie. Vor fi reținuți toți la prânzul de curte din aceea zi.

Comisar ministerial. Ministrul de culte și instrucțiune publică a numit comisar ministerial la esamenale de calificare dela pedagogiile gr. ort. române din Sibiu, Arad și Caransebeș pe dnul Dr. *Iosif Siegescu*, profesor gimnazial în Budapesta.

Proces. Sâmbătă sara s'a făcut perchițiție domiciliară la redacția „*Gazetei Transilvaniei*“ din Brașov, căreia i-s'a intentat un nou proces de presă pentru reproducerea unei scrisori a poetului norvegian *Björnson*, publicată într-o gazetă franceză.

† **Francisc Coppée**, marele poet francez, membru al Academiei franceze, a decedat în Paris, în etate de 66 ani, după lungi și grele suferințe. A fost înmormântat cu onorurile cuvenite și obicuite la popoarele cari știu aprecia meritele celor ce muncesc cu condeii pentru binele public.

Monumentul lui Vörösmarty. Duminecă s'a făcut în Budapesta inaugurarea monumentului poetului maghiar *Vörösmarty*. A fost de față multă lume. Majestatea Sa a fost reprezentat prin Arhiducele *Iosif*. Au venit mulți și din străinătate. Din Lemberg a venit o delegațiune a Polonilor, din care făceau parte mai ales studenți poloni. Au luat parte la sărbare în costumul lor național.

Copiii să nu fumeze! Congregația comitatului *Zala* a votat niște statute, prin cari se opresc copii sub 15 ani să mai fumeze. Părinții și epitropii cari nu supraveghează din destul copii în direcția aceasta, vin pedepsiți, și asemenea și traficanții, cari vând tabac ori țigări copiilor mai tineri decât de 15 ani.

Congresul presei. Din Berlin se scrie, că principele *Büllo*, cancelarul Germaniei, rugat fiind, a primit protectoratul și prezența de onoare a congresului presei, care se va ține în Septemvrie anul acesta în Berlin.

Frig mare. Din Elveția vin știri, că pe acolo domnește de câteva zile un frig mare ca și iarna. Temperatura a scăzut dela 28 la 3 grade. E viscol ca în Decemvrie. Cei cu stabilimente climatice sunt cuprinși de panică, fiindcă li-se duc oaspeții, și alții nu mai vin.

Di Dr. A. Crăciunescu, aduce la cunoștința publicului, că 'și continuă praxa medicală cu începere dela 15 Mai a. c. în Baile-Erculane. (Herculesbad l. Mehadia).

Cutremur de pământ. Pe la *Kecske-mét* s'a simțit zilele trecute un puternic cutremur de pământ, cu mai multe sgu-duri.

La fondul „Masa învățăcelilor — meseriași“, întemeiat de „Reuniunea socialilor români din Sibiu“ au mai dăruit: Dr. Eugen Meșianu, adv., Brașov cor. 2-50, Nicolae Borzea, protopresbiter, Făgăraș, 2 cor., Cornel Păcurariu, (originar din Tilișca), învățăcel covrigar, Ioan Cunțanu, (Reciu), învățăcel pantofar, câte 1 cor. și Vic. Tordășianu, prezident, 10 bani.

Tifosul. Anul acesta mai multe părți de țară au fost bătute de tifos. Acum se anunță din Beszterezebánya, că și pe acolo s'a ivit boala aceasta și grasează în mod epidemic. S'au luat toate măsurile de apărare.

Comună arsă. O comună slovească din comitatul Nyitra, numită *Rastocino*, a căzut aproape întreagă pradă focului. Au ars 70 de case și alte 200 de edificii țărănești. Șasesute de oameni au ramas fără locuință și fără nutriment, aruncați pe stradă și în gura morții. S'au deschis colecte pentru ajutorarea nefericitelor.

„Șoviniștii să fie spânzurați!“ O gazetă germană din Vârșet scrisese pe vremea marelui din Cernova, că șoviniștii poartă vina, că s'a întâmplat nefericirea aceasta, și de aceea cerea, ca toți șoviniștii să fie spânzurați! Procurorul a intentat proces de presă ziarului, pentru agitație, dar la pertractarea finală, ținută în fața curții cu jurați din Timișoara, apărătorul, Ungurul Dr. *Korniss Géza*, a apărut atât de bine pe acusalul, încât a fost achitat. A arătat apărătorul, că într-o adevăr șoviniștii fac mare rău în țară, deci scriitorul articolului a spus numai adevărul, când le-a dorit tuturor să fie spânzurați!

Tragedia fabricantului. Marele fabricant *March* din New-York a fost mușcat de un câne, care era turbat. Abia târziu a dat de urmă, că cănele era turbat, și astfel medicii nu i-au mai putut ajuta. Fabricantul cu sange rece a întrebat pe unul dintre medicii săi, cât mai are să trăiască, iar acesta i-a răspuns că *trei* zile. Nefericitul om imediat a convocat consiliul de administrație al fabricii și l-a rugat să aleagă șef în locul său pe fiulul său cel mai mare, fiindcă el are să moară. Consiliul de administrație i-a împlinit cererea în unanimitate. Și-a adus apoi în regulă toate afacerile, și a treia zi a murit, între durerile cele mai groasnice.

Mine de cărbuni. Ni-se scrie, că în comuna Sebeșel, comitatul Sibiiului, se fac săpături de mulți ani din partea domnului *Aujeczky* din Sibiu, pentru a se da de urma unei bogate mine de cărbuni pe teritoriul acelei comune. Săpăturile, cari au costat până acum mulți bani și multe ostenele, au fost continuate zilele trecute cu rezultat foarte îmbucurător. S'a dat anume de semnele, cari arată în mod neîndoios, că bogatul strat de cărbuni e în nemijlocita apropiere a săpăturilor. Se va continua cu săpăturile, pentru a se descoperi de tot mina de cărbuni, care va forma frumos izvor de câștig și pe seama populațiunii din comuna numită.

Poșta ultimă.

Din parlament.

Eri, Marți, s'a terminat discuția asupra bugetului. Imediat prim-ministrul *Wekerle* a prezentat dietei proiectul de lege despre apropiatiune. Discuția asupra lui se începe mâine. Astăzi apoi ministrul de interne, contele *Andrássy*, răspunde la interelările ce i-s'au adresat în chestia *sufragiului universal*. Va spune când va prezenta dietei proiectul de lege despre reformele electorale și va comunica dietei principiile fundamentale pe baza cărora va fi compusă noua lege electorală.

Teatru.

Mercuri: *Aida*, operă în 4 acte de Verdi.

Joi: *Die Jüdin*, operă de Halévy,

Nr. 86/1908.

[130] 1—3

Publicare de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Preaveneratul Consistoriu arhidiecezan Nr. 7098 Scol. din 27 Iulie 1906 să dă în întreprindere pe calea licitațiunii publice minuendă zidirea școlii ortodox române din **Cupseni** (Kupsfalva).

Licitațiunea să va ține în ziua de **4/17 Iunie 1908** în cancelaria oficiului parohial, după serviciul divin. Prețul de strigare e **3813 cor. 19 fil.** afară de materialul de lipsă brut năsip, peatră, cărămidă, var, lemnul de brad și sindila de lipsă, toate aceste sunt aduse la locul de zidire.

Licitanții au a depune înainte de începerea licitațiunii vadiu de 10% după prețul de strigare. Comitetului îi stă în drept a concedea cu lucrarea pe acel reflectant, în care va avea mai multă încredere dintre minus oferenti. Planul și preliminarul de spese și toate condițiunile să pot vedea la oficiul parohial din **Cupseni**, în oarele oficioase.

Întreprinzătorul nu are drept a pretinde diurne și spese de călătorie.

Cupseni, (Kupsfalva), în 3 Mai 1908 stilul vechiu.

Comitetul parohial:

Augustin Cupșa par. prez. com. parohial. **Gregoriu Pinte** not. al comitetului.

Nr. 295/1908.

Vidi:

Vasile Duma protopresb.

Nr. 12 par.

[131] 1—3

Publicațiune.

Comuna parohială gr.-or. **Scoreiu** dă repararea bisericeii în întreprindere prin licitație minuendă care se va ține în **20 Meridie a. c. st. v.** la 11 oare antemeridiane în școala comunală din loc.

Prețul strigării este **1300 cor. vadiu 10%.**

Planul, preliminarul și condițiunile de licitare se pot vedea la oficiul parohial.

Oficiul parohial gr.-or.

Scoreiu, în 2 Maiu 1908.

Dionisiu David paroh.

Nr. 425/1908

Văzut:

Ioan Cădea protopop.

Nr. 40/908 par.

[128] 2—3

Publicare de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Preavenerabilul Consistoriu arhidiecezan Nr. 4167 Ep. din 19 Aprilie a. c. să dă în întreprindere pe calea licitațiunii minuendă legatul cu fer și reparatul bisericeii gr.-ort. din **Calbor** protopresbiteratul Făgărașului.

Licitația să va ține într-una din salele școlii gr.-or. din loc în **21 Maiu st. v.** la 2 oare p. m. Prețul strigării este: pentru **ferul cu cari** să fac cheile și lucrul lui **437 coroane**; pentru lucrul de zidărit prelungă lucrători și material, ce-l dă comuna bisericească **160 cor.**

Comitetului parohial îi stă în drept a concedea lucrarea oricărui primus oferent.

Planul, preliminarul de spese precum și toate condițiunile să pot vedea la oficiul parohial din **Calbor**.

Calbor, la 6 Maiu st. v. 1908.

Oficiul parohial:

Ioan Aldea par. gr.-or.**Ioan Paicu** not. com. par.

Nr. 245/908.

[129] 2—3

Licitațiune minuendă.

Comuna bisericească filia **Iele-dinț** (Lozsád) dă în întreprindere pe calea licitațiunii minuendă care se va ține **Duminecă** în **18/31 Maiu a. c.** la 2 ore p. m. edificarea bisericeii gr. or. române.

Prețul esclamării este de **4000 cor.** după care se depune vadiu 10%.

Licitația se va ține în cancelaria oficiului protopresbiteratului gr.-or. din **Orăștie**, unde se pot vedea și condițiunile speciale, cu planul aprobat de Vener. consistoriu.

Orăștie, 8/21 Maiu 1908.

Vasile Domșa protopresbiter.

Nr. 85/908.

[124] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa a II-a **Mihalei**, să scrie concurs nou cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt cele cuprinse în coala B.

Competenții au să și înainteze cererile instruite în sensul normelor din vigoare, în termenul deschis la subsemnatul protopresb.

Cu 8 zile înainte de sinodul electoral, ei, după prealabila încunoștințare a protopresbiterului, să pot înfățișa înaintea alegătorilor pentru a cântă, respective a oficii și cuvântă.

Brad, la 3 Martie, 1908.

Comitetul parohial în înțelegere cu oficiul protopresbiteratului gr.-or. al **Zarandului**.

Vasiliu Damian protopresb.

Szabenzvármegye alispánjától.

Szám 4206/908 fj.

[122] 3—3

Ideiglenes engedély.

Erdélyszky Mihályné, nagyszabeni lakónak az 1885 évi XXIII. tcz. végrehajtása tárgyában kszkók 45689/885 F. J. és K. M. sz. „Altalános Rendelet” 25 §-a, továbbá az 59399/903. F. M. sz. rendelet alapján az ideiglenes engedélyt megadom arra, hogy Nagyszabeni város határában a nagyszabeni patak bal partja mentén elterülő birtokának öntözésénél „bolgárkerek” létesíthessen és annak segítségével a vizet az említett célra felhasználhassa. Köteles azonban engedélyes, mind azon intézkedéseket betartani, melyeket a hutóság utólagosan és jogerősen kibocsát.

Nagyszabeni, 1908 évi április hó 30-án.

Reisenberger alispán.**Stofe veritabile de Brünn**

Saisonul de primăvară și vară 1908.

Un Coupon de Mtr. 3-10 lung, dă un rând complet de haine de domni (Roc, pantaloni vestă), și costă numai

1 Coupon 7 Coroane
1 Coupon 10 Coroane
1 Coupon 12 Coroane
1 Coupon 15 Coroane
1 Coupon 17 Coroane
1 Coupon 18 Coroane
1 Coupon 20 Coroane

Un coupon pentru haine negre, Salon costă cor. 20—, precum și stofe pentru pardesie, postav pentru turești, camgarn de mătăsă etc. etc., trimite cu prețuri de fabrică depositul fabricii de pânză, bine cunoscut ca real și solid

Siegel-Imhof, Brünn

Mustre gratis și franco.

Avantajul mușterilor privați, comandarea stofelor direct dela firma Siegel-Imhof în locul de fabricație, are prețuri fixe considerabil de eftine.

Mare asortiment. Executare cu cea mare atențiune și a comandelor mici, din marfă de (48) 24—40 tot proaspătă.

Dr. Petru Șpan:

Idei pregătitoare în pedagogie . . . C 3.—
Treptele formale ale învățământului (Ediția a doua) . . . 1-60
Povești pentru anul prim școlar (lecțiuni după treptele formale) Ed. II . . . 2.—
Carte de citire a II a . . . —50
Noul Abecdar ediț. II-a . . . —40
Călăuza noului Abecdar . . . —20
Dr. Daniil P. Barciannu. Vieța și activitatea lui . . . —50
Lecții de psihologie . . . 1-20
de didactică . . . 2-40
Se pot procura dela

Librăria arhidiecezană.**S'a deschis grădina cofetăriei Stattin!**

Strada Cîsnădiei Nr. 28.

Devotat subscrisul își permite a aduce la cunoștință Prea Onoratului public, că **grădina cofetăriei e deschisă**, și o recomandă spre binevoitoare vizitare. Tot acolo se află zilnic **prăjituri proaspete și gustoase**, diferite beuturi răcoritoare, **înghețată, limonade, bere, vin, lequer, chompagner**, etc. Serviciu prompt și solid se asigură înainte.

Cu o cale aduc mulțumită pentru binevoitorul sprigin acordat mie până acum și rog a mi-l rezerva și pe viitor.

Ca și până acum îmi voi da silință a servi mușterii și oaspeții mei bine și voi ține numai **prăjituri bune și proaspete**, ca: **aluat cu unt, diferite prăjituri pentru desert, prăjitură de migdale și de Linz etc., colac bun, rudițe pentru cafea și coarne, uscături gustoase pentru ceai și bomboane foarte fine**, fabricațiune proprie (de aceea în totdeauna proaspete). Comande pentru **torte fine, cremuri, parsau, înghețată, piscote, Crocombeu etc.** se primesc cu plăcere și se efectuează punctuos.

Mai departe **bomboanele de piept ale lui Ober-Caramel** recomandate ca foarte bune și cu efect sigur, contra tusei și răgușelii, care a le încercă să nu întârzie nime. — Multe scrisori de recunoștință. — **Piscote** de cele mai bune, împachetate în cutii. Multe specialități proprii.

Recomandându-mă încă odată On. Public și rugându-mă pentru vizitare număroasă, semnez cu distinsă stimă

(126) 2—3

Robert Stattin, cofetar.**Săpun de lapte de liliie
Steckenpferd.**

Cel mai bun săpun pentru piele.

[69] 11—40

Cea mai renumită bere

din

fabrica de bere alui **Anton Dreher A. G.**în **Köbánya (Steinbruch)**se recomandă cu înzistență **P. T. Public.**

Se poate procura în cele mai bune prăvălii.

Depositul principal se află la

M. Samuel Rubinstein,

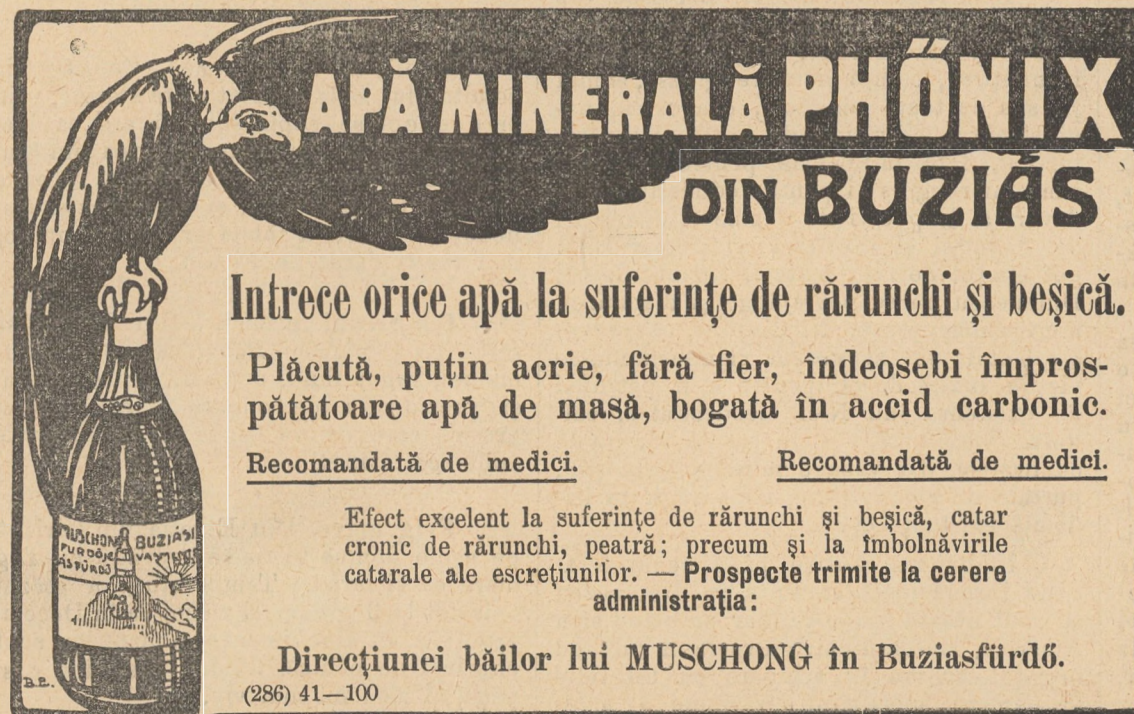
[76] 74—

Sibiu — Nagyszabeni.**Requisite de scris se pot procura de la Librăria arhidiecezană****Biblioteca religioasă a „Telegrafului Român”**

Sfinții:

1. Vasile cel mare . . . 20 fil.
2. Marele Mucenic George . . . 30 „
3. Apostolii Petru și Pavel . . . 30 „
4. Marele Mucenic Dimitrie și Sfinții Marii Împărați Constantin și Elena . . . 30 „

Ediție populară, alcătuită după „Viața Sfinților”, tipărită în București la 1835, de **Simeon Popescu**, protopresbiter. Sibiu 1906. Tiparul TIPOGRAFIEI ARHIDIECEZANE, de unde se pot procura.

APĂ MINERALĂ PHOENIX DIN BUZIÁS

Intrece orice apă la suferințe de rărunchi și beșică.

Plăcută, puțin acrie, fără fier, îndeosebi împotriva apelor de masă, bogată în acid carbonic.

Recomandată de medici.

Efect excelent la suferințe de rărunchi și beșică, catar cronice de rărunchi, peatră; precum și la îmbolnăvirile catarale ale escretiunilor. — Prospekte trimite la cerere administrația:

Direcțiunei băilor lui MUSCHONG în Buziasfürdő.

(286) 41—100